

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Orman Bakanı Sayın Veysel EROĞLU tarafından yazılı olarak cevaplanmasını saygılarımla arz ederim. 01.03.2011

Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili

Su, alternatifi olmayan, yaşamsal öneme haiz bir maddedir. Birleşmiş Milletlerin hazırladığı rapora göre; 1,1 milyar insan temiz sudan mahrumdur. 2,6 milyar insan arıtma tesislerinden geçirilmemiş su kullanmaktadır. Her yıl 6 milyona yakın insan dizanteri, kolera, ishal gibi temiz suya ulaşamamaktan kaynaklanan hastalıklardan yaşamını yitirmekte, her 30 saniyede bir çocuk temiz içme suyundan yoksun olduğu için ölmektedir.

Yine aynı rapora göre; 2025 yılında dünya nüfusunun tahminen üçte ikisi temiz ve içilebilir sudan mahrum kalacaktır. Bu karamsar ve kötü tablonun ortadan kalkmasının yolu; devletlerin su yatırımlarına ağırlık vermesi, mevcut suların en iyi biçimde kullanılması, içme ve kullanma suyunu çoğaltması, sağlıklı koşullarda taşınmasını sağlamasından geçmektedir.

Türkiye iddia edildiği gibi su açısından zengin bir ülke değildir. Bu durum ise su konusunda daha bir hassas olmayı, su kaynaklarını daha bir özenle kullanmayı gerektirmektedir. Suyun sahip olduğu bu vazgeçilmez önemden hareketle, bulunduğumuz Bölge içindeki diğer bir sorun da insanların kullanılabilir/içilebilir "su" ile ilgili sorunlarıdır. Bölgemizdeki su varlığı ortalama 1500 m3/kişi/yıl mertebesindedir. Dünya ortalaması ise 7600 m3/kişi/yıl'dır.

Türkiye, bölgesinde her ne kadar 3,170 m3/kişi/yıl "yenilenebilir su kaynağına" sahip olan ülke olsa da, "kullanılabilir su kaynağı" olarak 1430 m3/kişi/yıl seviyesindedir. Nüfus artışı, sahip olunan genç nüfus (0-35 yaş % 50) ve bu nüfusun yaşam ve geçim ihtiyaçlarını karşılayacak zirai ve sanayi gelişme göz önüne alındığında, sabit olan su kaynakları çerçevesinde uygulanacak etkin, efektif ve ekonomik bir "su yönetimi" dahi, mevcut seviyenin altına düşülmesini önleyememektedir. Türkiye, mevcut kaynaklarıyla, Ortadoğu'nun su sorununa çözüm getirecek konumda değildir.

Türkiye'nin sınır aşan suları, coğrafi konumu itibariyle, çok geniş bir alanı ve dolayısıyla nüfusu kapsamaktadır. Halen, Ortadoğu'da yeterli su kaynaklarına sahip ülke olarak Türkiye, stratejik bakımdan kuvvetli bir pozisyona sahip olmaktadır. Bölgede Suriye ve Irak topraklarını sulayan ve bu coğrafyaya suyu getiren nehirler Türkiye'den doğmakta ve bu da Türkiye'ye kaynaklar üzerinde etkili bir kontrol sağlama olanağı vermektedir. Ancak, Brüksel'de Ekim 2004'te yayınlanan AB Komisyon Kurmayları Çalışma Belgesinde, Bölge için Türkiye'nin "sınır aşan sularının" öneminin, önümüzdeki yıllarda artarak stratejik bir konuya dönüşeceğini vurgulamakta ve Fırat ve Dicle havzalarındaki baraj ve ilgili altyapı projelerinin, daha

önce bu konuda muhatap kabul edilmeyen İsrail ile Suriye ve Irak gibi komşu ülkelerin "su yönetimi" konusundaki işbirliğini öngörmektedir. Yukarıda bahse konu belge ve raporlarda, Türkiye'nin AB'ne katılmasının AB için yaratacağı karışıklık/sorunlar vurgulanarak, bu sular ve ilgili altyapının yönetilmesi için bir "uluslararası yönetim" oluşturulması gereği açık olarak belirtmektedir.

Ülkemizin su kaynakları da hızlı nüfus artışı ve endüstriyel gelişim, artan tarımsal üretim ve kirlilik unsurlarının baskıları altındadır. Bugün çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye'de de yaşanan su sorunlarının temelinde yönetim, politika ve yatırım eksiklikleri yatmaktadır. Susuz bir geleceğin olmayacağı göz önünde bulundurularak, gerekli politika değişikliğine gidilmeli ve yeterli kaynak ayrılmalıdır.

Bu kapsamda;

1- 21 inci yüzyılda, alternatifleri bulunabilecek "petrol veya doğalgazın" yerine alternatifsiz bir yaşam kaynağı olan "su" kaynaklarına hâkim olma stratejilerinin ve kavgalarının hâkim olacağı zamanlar çok uzak gözükmemektedir. Bunun bilincinde olunarak, Fırat ve Dicle sularının yanında, Akdeniz'e dökülen Seyhan, Ceyhan, Manavgat, Göksu gibi nehirlerin sularını fazla görerek "barış suyu" vb. projelerle ortaya çıkmak, bu ülkenin gelecek nesillerinin yaşam kaynağını riske atmak değil midir?

2- Türkiye'nin jeopolitik ve jeostratejik konumunun bilincinde olarak, dış politikada, Türkiye'yi ve kazanımlarını her alanda öne çıkaracak, komşuları ile denge sağlayacak bir "Ulusal Su Program ve Stratejisi" hazırlamayı düşünüyor musunuz?